

ՄԱՐՏ

Տարեկան գինը 10 ռուբլի, կես տարեկան 6 ռուբլի.
Մասնավոր համարները 5 կոպեկով.

Թիֆլիսում գրվում են միմյանի համագործակցության մեջ.

Մեր հասցեն. Тифлисъ, Редакция „Мшакъ“.
Կամ Tiflis, Rédaction „Mschak“.
Տ է Լ է Ֆ օ Ն № 253.

Խմբագրությունը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(բացի կիրակի և տոն օրերէն)

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լիւրով.

Յայտարարութիւնների համար վճարում են
իրաւաբաններ բաւին 2 կոպեկ.
Տ է Լ է Ֆ օ Ն № 253.

ՀԱՅԵՐԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Ն ա տ ա լ ի ա Ա ա ղ ե լ և ա ն, Գ ա յ ա ն է, Մ ա կ ա բ, Վ ա ս ի լ, Ս ա հ ա կ,
Ս ե դ ը ա կ և Ա ը ա մ զ մ շ կ ե ա ն ն ե ը ը յ ա յ տ ն ու մ են, առաջինը իր անձնական
որդու, իսկ վերջինները իրանց սիրելի եղբոր.

Տ Ի Գ Ր Ա Ն Գ Է Ո Ր Գ Ե Ա Ն Չ Մ Շ Կ Ե Ա Ն Ի

մահը: Յուդարկաւորութիւնը տեղի կունենայ մարտի 7-ին, կիրակի օր, ժամը 10-ին ա-
ռաւօտեան, Տէր-Ստեփանեանի տնից, Նաբեքիծայա փողոց, № 7: Ամբիջը կը կատար-
վի շարքով երեկոցեան:

ԲՈՎԱՆԳԱՎՈՒԹԻՒՆ

Մի մեծ չարք.— ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Հայ-
կական երեկոյթ Բագուում. Նամակ Աստուածայից.
Ներքին լուրեր.— ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Նա-
մակ Ամերիկայից. Նամակ Պարսկաստանից.
Արտաքին լուրեր.— ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ.— ՀԵՌԱԳԻՐ-
ՆԵՐ.— ՅԱՅԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

ՄԻ ՄԵՇ ԶԱՐԻՔ

Ոչ միայն արտասահմանում, այլ և Ռու-
սաստանում վերջերս բազմաթիւ ընկերու-
թիւններ հաստատվելու, զանազան ա-
կումներ բացելու, այլո՞ր հայրենիքում
գէտ կաւելու համար: Ամեն տարի հազա-
րավոր քաղաքներ են հրատարակվում, ո-
րոնց մէջ ամենամանրամասն կերպով և պեր-
ճախօս ապացոյցներով ցոյց են տրվում
այլո՞ր հայրենիքում, մարդկային ցեղի այդ
ամենամեծ թշնամու զորածած սոսկալի ա-
ւերուները. բոլոր ժողովուրդները, հա-
սարակութեան ինտելիգենտ դասակար-
գերը հրաւիրվում են անխայ, կատարի
կուլ միջ այդ թշնամու դէմ հրապար-
կական դասախօսութիւնների, լրագրական
յօդուածների, եկեղեցական բարոյների,
զրոյցների և ժողովրդականացրած հրա-
տարակութիւնների միջոցով:

Այլո՞ր հայրենիքում արտա լուր շատ մեծ
ծաւալ է ընդունել և մեր երկրում, մա-
նաւանդ արհեստաւոր դասակարգի և գիւ-
ղական ժողովրդի մէջ. այդ արտա լուր
գում է ընտանիքի տնտեսական և բարո-
յական բարեկեցութեան հիմքը. նա խոր
հետքեր է թողնում և մատաղ սերունդի
ֆիզիկական առողջութեան վրա: Նա սա-
կայն նրա դէմ մարտնչում ոչ մի միջոց
չէ ձեռնարկված մինչև այսօր մեր մէջ.
այդ պատճառով նա անարգել շարունա-
կում է գործել իր աւերուները և մենք
համոզված ենք, որ եթէ լինէին վիճակա-
գրական տեղեկութիւններ, հասարակու-
թիւնը և մամուլը մի ընդհանուր աղաղակ
կը բարձրացնէին այն սոսկալի ֆիւնտների
դէմ, որ այլո՞ր հայրենիքում հասցնում
է ժողովրդի ընդհանուր տնտեսական և
բարոյական առողջութեան վիճակին: Ժա-
մանակ է և անհրաժեշտ խելացի, գիտակի-
ցական կուլ սկսել այդ չարքի դէմ և
այդ կուլը պէտք է սկսեն միահամուռ և
համերաշխ գործակցութեամբ մամուլը,
բաղադրային վարչութիւնները, զանազան
բարեգործական հաստատութիւնները և
եկեղեցական բեմը, մասնաւոր ինտելի-
գենտ անձինք և հասարակական գործիչ-
ները: Մեզ մօտ էլ պէտք է գործադրել
այն միջոցները, որոնք արդէն փորձված
են եւրոպայում և յաջող հետեւանքների են
հասցրել:

Գաղափարային վարչութիւնները ամենից
առաջ պէտք է խիստ հսկողութիւն հա-
տատեն զինաների, այլո՞ր հայրենիքում
այդ որջերի վրա, ուր բանաւորը, արհես-
տաւորը, գիւղացին վատնում է իր երկա-
րամեայ խնայողութեան, դառն աշխատան-
քի պատուը, շատ անգամ սոված և տկար
թոզնով իր խեղճ ընտանիքը, զաւակ-
ներին: Այդ հսկողութիւնը, անշուշտ, մի-
այն նախազգուշացնող նշանակութիւն

կարող է ունենալ, իսկ չարքը արմատա-
խիլ անելու համար պէտք է ազդել ժո-
ղովրդի հասկացողութեան, համոզման վրա.
պէտք է շօշափել կերպով ցոյց տալ նը-
րան այլո՞ր հայրենիքում տեղաւոր հե-
տեւանքները և այդ անելու համար պէտք
է կարգալ հրապարակական դասախօսու-
թիւններ, հրատարակել ժողովրդականա-
ցրած բրոշուրներ, բարոյներ կարգալ ե-
կեղեցու բեմից, և վերջապէս, կազմակեր-
պել «գաղափարական» ընկերութիւններ,
որոնց անդամները, թէ իրանց անձնակա-
ն օրինակով և թէ վերջինից միջոցների
գործադրութեամբ, կարող են մեծապէս
նպաստել գործի աջողութեան:

Թող ամեն մի անհատ, որ ունի հասա-
րակութեան ծառայելու գիտակցութիւնը,
համոզված լինի, որ ժողովրդի տնտեսա-
կան, բարոյական կազմը քանդող որ և է
մի չարքի դէմ կուլը ոչ միայն մի մեծ
արժանաւորութիւն է, այլ և բարոյական
և հասարակական մեծ ծառայութիւն:

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Մ Ա Մ Ո Ւ Լ

Վովկատում մասնատակաւ ազգաբնակչութիւնը
անգլին թիւ է կազմում. և սակայն այդ միլի-
ոնավոր միապաղաղ բազմութիւնը ներկայացնում
է մտաւոր անպարտութեան, վայրենութեան հա-
նող յետադիմացութեան տնտես. պատկերը: Ան-
կապում, մեր երկրի բարոյութեան տնտեսակից
դա մի կատարելաւ դժբաղդութիւն է, որի մասին
երկար տարիներ լի վեր գրում են, խօսում,
վիճում են, բայց, ըստ երեւոյթի, բոլորովին ի
զուր: Վերջին ժամանակները հրապարակ կեն-
դոնքիւտական հասկացողութիւնների տէր աս-
պետներ, որոնք մեր խաղաղ, կուլտուրական
գարում ապագեական բնագիւններ և հակումներ են
որոնում վայրենի, բարբարոս վարքերի մէջ և
երկում են նրանց: Դրանք չարքի վրա չարք
աւելցնող հրապարակախօսներ են, որոնք արջի
ծառայութիւն են մատուցանում խելջարով լին-
ված վրայի իշխանին և բարձրակարգի աւազակ
թուրքերին, երբ դրուստում են նրանց կացու-
թիւնը, արդարացիում են նրանց միջնադարեան
կրքերը և ինչ-որ անմեղ զոհեր են ձեռնարկ
նրանց: Այդպիսի դոնքիւտական դաւանանքներ
թիւ մէջ, որոնք օր օր վրա կրկնվում են փողո-
ցային հնազանդ երգի միանմանութեամբ, մի-մի
լուրում են անկողնապահ, բարեկամական ձայ-
ներ, որոնք սովորական տղաւորութիւն են թող-
նում: Նա այդպիսի ձայներից մէկն է այն փո-
րիկ նկատողութիւնը, որ տպված է «С. Петер-
Бѣла» լրագրում: Այդտեղ յօդուածագիրը արձա-
նագրում է իրողութիւնը մի ճշգրտութեամբ, որ
տանապաղատի պերճախօս է զոնքիւտական
տաղանթով բռնված ուղեղների արտաբերութիւ-
նից: Վովկատում ապուր ազգութիւնները ամեն
ճիշդ են թափում եւրոպական կուլտուրային հա-
նելու և արդէն զգալի ազդեցութիւններ են ձեռք
բերել. նրանք վիճվում են գիտութեան և կրթու-
թեան տուած միջոցներով, շարունակում են հո-
ղեպէս հասակ առնել և բարեբար վերանորոգու-
թիւններ են կատարում հասարակական, տնտե-
սական և այլ շրջանների մէջ: Իսկ մասնատա-
կանները:

պէս է, որ մի ժողովուրդ, որ վաղուց դուրս
է եկել նախնական կեանքի ձեւերից, որ ապ-
րում է զգալի գիտութեան լոյսը ձգող ազ-
գերի մէջ, որ մտաւորապէս առաջադիմելու
հնարաւորութիւն ունի, այդքան խորը թաղ-
ված է տգիտութեան խաւարի մէջ, վարակ-
ված է ամենամանրութիւն նախապաշարմունքնե-
րով, զրկված է հասարակական բարձր ին-
տելիկաներից, այդքան անշարժ է իր հոգեւոր
գարգաջման մէջ: Ուշագրութիւն դարձրէ
Անգլիկոսիկոսի մասնատակաւորութեան հասա-
րակական մտքի ոյծի վրա. նրա արտապա-
տիւններն են ժամանակակից մասնատակաւ
գրականութիւնը, մասնատակաւ ինտելիգեն-
ցիայի մտածող մասի զարմանալի չնչին բա-
նակութիւնը, թուրք դպրոցների ողորմելի
թիւը, կրօնական հոգեզաւթութեան անհնաւան
արտապաշարմունքները, որոնք ծագում են խ-
աւաքի միայն արտաքին. ծիսական բնագիւնու-
թիւնից. ապա եթէ ուշագրութեան առնէր
այն նախնական միջոցները, որ մասնատա-
կանները գործադրում են իրանց տնտեսա-
կան կեցութեան մէջ, տեսնէր թէ ինչպէս ըն-
տանիքում տիրում է ուժեղ իրաւունքը, մա-
սնատակաւ սովորական իրաւագիտութիւնը, որ
միայն տղամարդկանց անձնական և կաւու-
րական իրաւունքներն է պաշտպանում, իսկ
կնոջ անձնաւորութիւնը դարձնում է մի իր և,
վերջապէս, նախապաշարմունքների վայրե-
նի արտապաշարմունքները, այն ժամանակ
կարելի է ասել, չը վախենալով յանդիմանու-
թիւնից, որ եթէ կեանքը ներկայացնէր հա-
զուաբար բանիքի մի մուգէտ կամ մի նա-
ղիտական ժողովածու, այն ժամանակ անդը-
րկական մասնատակաւորութիւնը երևան կը
գար այդ մուգէտի մէջ իբրեւ բնորոշ տիպ մի
ժողովրդի, որ առաւելում է անյաղթելի լու-
սավախութիւնից:

Հիւանդութիւնը շատ ճիշդ է որոշված, բայց
յօդուածագիրը դեղեր չէ առաւարկում: Նա դեղ
դրոնէն էլ ինչն ըստ ինքեան հեղուկում է, երբ
այդքան պարզվում է հիւանդութեան բնաւորու-
թիւնը: Պարտաւորութիւն ենք զգում մի սխալ
հասկացողութիւն ուղղելու, որը շատ անգամ
ենք մատնացոյց արել: Յօդուածագիրը խօսում է
մասնատակաւ վաղեմի բաղադրակութիւնների, ան-
ցած գրական փառքի մասին և այն: Այդ մտաւոր
և գրական առաջադիմութիւնը, ճիշդ է, եղել է
մասնատակաւ արեւելքում, բայց բոլորէլ է պարսկ
և արաբ ազգայնութիւններից. այդտեղ իւրաքան
այնքան մեծ նշանակութիւն չունէր, որքան այդ
երկու ազգերի ցեղական յատկութիւնները: Իսկ
այժմեան մեր մասնատակաւները, ինչպէս յայտնի
է, պատկանում են բոլորովին այլ ցեղի, որ
մինչև այժմ պատմութեան մէջ միայն հակակու-
տուրական դեր է կատարել: Չարժէ խօսել մի
անցեալի մասին, որ չէ վերաբերում մենք զօ-
թաթիւտական ցեղերին: Անցեալը անցել է,
պէտք է այժմեանը աչքի առաջ ունենալ և ջան-
քեր գործ դնել, որ յետ մնացած մասնատակաւ-
ներն էլ չարժեն, սխալվեն: Դա անհնարին
գործ չէ. Ամերիկայում նեգրներն են բաղադ-
րութիւնը. Վովկայում հիւանդութիւնները աւելի
հեշտութեամբ կը բաղադրակութիւն, դրա համար
միայն խօսել չը պէտք է, այլ գործել և մեծ ե-
ռանդով գործել...

Անցեալ չարժէ թիֆլիսի նահանգական դա-
տարանը ընտնւմ էր մի քրեական գործ, որ ա-
ռանձին հետաքրքրութեան առարկայ դարձաւ
մեր քաղաքում: Դա Գաբաշվի սպանութեան
գործն էր: Անցեալ տարի Վերայի այգիներից
մէկում ընթացող չորս հոգի, որոնցից երեքը
վրացի, մէկը—հայ, քաղաք վերադառնալիս, ըս-
տանում են Գաբաշվի անունով մի մարդու լոկ
այն պատճառով, որ նա ինչ որ անմեղ խօսք
էր ասել նրանց: Այդ վրդովեցուցիչ ռեպոր-
տութիւնը արժանի պատիւը ստացաւ. բոլոր
չարագործները դատաւարութեանը Բայց բանից
դուրս եկաւ, որ դատարանը այնքան լաւ չէ
հասկացել գործի էութիւնը, ինչպէս հակառակ
է պ. Վելիչկո: Ինչպէս էր, որ նահանգական
դատարանը տեսաւ, որ մեղադրվածների շար-
քում կանգնած է Տէր-Ստեփանով ազգանուն կը-
րող մի մարդ, բայց չը հասկացաւ, որ իշխան
Տուսիկի, իշխան Բարաթով, ազնուական Օսի-
տով ինչն ըստ ինքեան շատ լաւ մարդիկ են,
ապագեական զգացմունքների ներկայացուցիչ-

ներ են և եթէ հարբած ժամանակ մարդ են
սպանել, պատճառը միայն այն է, որ նրանց
դրոյց Տէր-Ստեփանովը: Հակառակի պէս դա-
տարանը Տէր-Ստեփանովի համար շատ թեթե-
ւաբար է նշանակել, որովհետեւ ապացուցված է,
որ նա զէնք չունէր, հետեւաբար չէր կարող գոր-
ծով մասնակցել իր բաժակակիցների ասպետա-
կան բաղադրութեան: Ինչպէս չը կատարէր
«ԲԱՅԵՑՅ»-ի խմբագիրը. հայ ազգանուն կրող մի
անհատ համարակցում է համեմատաբար թեթե-
ւայանք ունեցող հռչակվել, մինչդեռ պէտք է
պարզ լինի ամենքի համար, որ պ. Վելիչկո
հայերն է համարում երկրագնդի վրա տեղի
ունեցող բոլոր վատութիւնների պատճառ: Դուք
դեռ, ի հարկէ, կարող էք ասել թէ մի Տէր-
Ստեփանով կարող էր և դրդել լինել և արժանի
աւելի խիստ պատժի: Ոչինչ չունենք դրա դէմ:
Բայց բանն այն է, որ բանաստեղծ-խմբագիրը
արդէն սկսել է ընդհանրացնել Տէր-Ստեփանովի
անունն ու յատկութիւնները. նա արդէն հաս-
կացնել է ուզում, որ մեր երկրում դրդիչ յան-
ցագործ է ամբողջ այն ժողովուրդը, որի միջից
Տէր-Ստեփանովներ են դուրս գալիս: Զարմա-
նանք. բայց ինչու: Մինչև այժմ քիչ բան չենք
սկսել պ. Վելիչկոյից, այսուհետեւ, երկի, դեռ շատ
այսպիսի բաներ կը լսենք: Բաւական է, որ չը
կայ գրական ամենահասարակ ազնուութիւն, օ-
րինաւորութիւն...

ՀԱՅԱԿԱՆ ԵՐԵՎԱՆԻ ԲԱԳՈՒՄ

Հինգշաբթի օր, փետրվարի 25-ին, Վարդա-
նանց տօնին, հասարակաց ժողովարանի դահլի-
ճում տեղի ունեցաւ սովորական Հայկական
երեկոյթը, որ պարբերաբար տրվում է իւրա-
բանչիւր տարի յօդու տեղիս Մարդասիրական
ընկերութեան գրադարան-ընթերցարանի:

Այս գրադարան-ընթերցարանը, որ տարինե-
րից ի վեր զգալի ծառայութիւն է մատուցա-
նում Բագուի բոլոր ազգաբնակչութիւններին ան-
խորի, պիտաւորապէս պահանջվում է այդ երե-
կոյթից ստացած հասոյթով, որ կազմում է, մի-
ջին թուով, տարեկան գում 3000—4000 ռուբլի:
Երեկոյթի այդ առաւ արդիւնքը հետեւանք
զիտաւորապէս աշխատանքի, բուռն
ջանքերի, որոնք գործ են դնում վերջին
5—6 տարիների ընթացքում՝ երեկոյթը հետա-
քրքիր դարձնելու համար: Նոյն նպատակի հա-
մար՝ տարիներ առաջ նոյնպէս երեկոյթներ էին
տրվում, սակայն ստացած հասոյթը 1000—1500
րուբլուց չէր անցնում. տոմսակները կիսից աւե-
լի անվաճառ էին մնում, չը նայելով որ՝ աչքի
առաջ ունենալով նպատակը, նոյն տոմսակները
առաւարկվում էին հազար ու մի աղաչանքով
ու պաղատանքով: Նա ինչու համար այդպէս էր
լինում: Որովհետեւ երեկոյթը հետաքրքրութիւն
չէր ներկայացնում: Առանց որ և է նախապատ-
րաստութեան, առանց աշխատանք գործ դնե-
լու միմիայն ճարտերեկոյթ էին սարքում և դը-
րանով էլ բաւականանում... Մի կողմից աշխա-
տանքի բացակայութիւնը, միւս կողմից այն դա-
ղափարը, թէ աչքեր է շատ ծախսել չանել
նպատակը աչքի առաջ ունենալով, ոչ միայն
չէր ու ցանցաւ էին դարձնում երեկոյթը, այլ և
զրկում էին հասոյթից: Վերջին տարիների փո-
ձեր ուղղելին այդ սխալը: Այժմ լոկ զբաւե-
րածական նպատակը աչքի առաջ ունենալով,
այլ ևս ձեռնդրում: Առանց չեն նստում և չեն սպա-
սում. «աշխատանք» են գործ դնում, մի ծախսեր
անում, նեղութիւն կրում, պատրաստութիւններ
տեսնում, և կարելոյն չափ «հետաքրքիր» երե-
կոյթներ տալիս, դրանով և է հասարակութեան
պահանջին բաւարարութիւն տուած են լինում,
և՛ երեկոյթը իր նպատակին ծառայեցրած:

Այդ «հետաքրքրութիւն» արդէն այն աստի-
ճան մեծ ծաւալ է ընդունել, որ եթէ դարձեալ
ոչ թէ մի անգամ, այլ մի քանի անգամ տրվե-
լու լինի երեկոյթը, այն էլ այժմեան դահլիճից
երկու-երեք անգամ մեծ դահլիճներում, այնու
ամենայնիւ հաղիւ թէ կարելի լինի բոլոր ցան-
կացողներին բաւականութիւն տալ, զոհացնել—
այնքան մեծ է պահանջը: 300—400 տոմսակի

տեղ. սակայն դեպքեր ոչինչ չկազմողություններ չունի բանակցություններ վարելու Բոսնիայի շուրջ պահանջի մասին, որովհետև չինական կառավարությունը կարգապահ կերպով հրաժարվում է կատարել Բոսնիայի պահանջը:

Նիժնի-Նովոգորոդ: Լուսինանուկի դառա-
նի Բոլշին գիւղում, ուր ապրում էր Պուշկին,
գիւղացիները ժողով կայացրելով վճռեցին՝ ի յի-
շատակ Պուշկինի ծննդեան հարկաբանական,
երկարամյակ զարգացումը բանալ, որի համար
յատկացրին մի դեռնատին հող. բացի դրանից
որոշեցին մի յայտնի գումար տալ այդ ուսում-
նարանը պահելու համար:

ԲՆՐԼԻՆ: Ցայսօր անդրակապ ֆինանսիստ և
քաղաքական գործիչ Սելի Բոլս, որը 1896
թվին, Տրանսվալի դեպքի պատճառով, հրա-
ժարվեց Վալեսի կոնդայի միջնորդի պաշտո-
նից, գտնվում է Բերլինում և ունի նորություններ
ընդունվեց կայսրի կողմից: Բոլսի հետ բանակ-
ցություններ են վարում՝ երկաթուղի կառուցա-
նել հարաւային Աֆրիկայից դեպի Նեդերլանդ Գեր-
մանիայի կալուածները միջով:

ՊԱՐԻՉ: Պատգամաւորների ժողովը վիճաբա-
նութիւններ զինուորական բնութիւնի մասին: Սո-
ցիալիստ Սէլա պահանջում է վերացնել այն
յոգութեան, որ վերաբերում է սովորական կամ
արտակարգ միջոցների՝ արտասահմանի վին-
ուորական ազգայնների պաշտօնը ընդհանուր պա-
տակով, որովհետև նրանք ծառայում են միայն
լրտեսութեան կազմակերպութեանը: Ֆրէյսին է
պատասխանելով, ասեց. «Երբ մեր օֆիցերները
յարաբերութիւնների մէջ են գտնվում արտա-
սահմանների վինուորական գործակալների հետ,
նրանք շատ գեղեցիկ գիտեն խոսել այն, ինչ որ
կամենում են: Մասնաւորը որ շատ քիչ են այն-
պիսի գաղափարներ, որոնց իմաստը հարկաւոր
է լինում: Օտար պետութիւնների մօրթիկացիա-
յի մասին յանձնառողները մեր մօրթիկացիներ
համարեն ճշգրտութեամբ գիտեն: Մեր ապահովու-
թիւնը կախված կը լինի արիւթիւնից և սառ-
նաստութիւնից: Ինչ վերաբերում է այն գաղա-
փարին, որ վերաբերում են զինուորական գոր-
ծակալներին, ես այդ բանին չեմ հաւատում:

Բացի դրանից, ես միշտ կը գերադասեմ
ինչ յայտնի լրտեսներին անյայտներին: Իսկա-
կան լրտեսներ մասնակից են լինում մեր կեան-
քին, և մենք նրանց չենք ճանաչում: Այդ լր-
տեսները, յիշուի, վտանգաւոր են, և նրանցից
պէտք է զգուշանալ: Զինուորական գործակալնե-
րին յանձնարարվում է ընդհանուր տեղեկու-
թիւններ տալ այն երկրի զօրքի մասին, ուր
նրանք նշանակված են: Յիշեցէք զնդապետ
Ստոֆֆէլի մասին: (Մտախաբութիւններ): Զին-
ուորական կցորդը, ճարպիկ կերպով դեկավրվե-
լով իր միջնորդից, կարող է մեծ ծառայու-
թիւններ մատուցանել երկրին, բաց կերպով
գործելով: Սեմբոլ աւաճարութիւնը մերմկեց:

ԲՈՒԼՈՆ: Ժամանեց անգլիական թագուհին,
զինուորացիներ ընդ իշխանութիւնները: Թագու-
հուն զինուորական պատիւներ տրվեցին:

ՏՈՒԼՈՆ: Անգլիական թագուհին սուպրէֆէկ-
տին իր ցաւակցութիւնը յայտնեց պայթիւնի
զոհերի համար: Սուպրէֆէկտը, աղագնականու-
թեան անունից, չորհրդակալութիւն յայտնեց թա-
գուհուն:

ՆԻՅՅԱ: Այստեղ ժամանեց անգլիական թա-
գուհին: Իշխանութիւնները ողջունեցին թագու-
հուն, որը առողջ է: Թագուհին կառքով գնաց
Սիմէ:

ՎԱՐՇԱՎԱ: Այսօր վարչակալի գլխաւոր լը-
րագիրները — «Słowo», «Kurjer Warszawski»,
«Kurjer Codzienny» և «Kurjer Polski» առաջ-
նորդող յօդուածներ տպեցին՝ միարան պախա-
րակելով ուսանողական անկարգութիւնները և
հրախրելով նրանց վերադառնալ բնական կեան-
քին, հանգստութեան և աշխատանքին:

ՊԱՐԻՉ: «Eclair» և «Gaulois» լրագիրները
հաւատացնում են, որ Ֆրէյսին հրաժարվեց
թոյլ տալ Գոնզին և Պէլլէին պատասխանել
Էտտէրհայի մեղադրանքներին:

Eclair հաւատացնում է, թէ պաշտօնական
ընտրութիւնը ցոյց է տուել, որ Տուլոնում պատահած
պայթիւնը ամենին պատահմամբ չէ եղել: Ծա-
րածված լուրերից երևում է, որ պայթիւնը պէտք
է վերագրել անարկիստներին:

ՊԱՐԻՉ: Մաքսային վարչութեան հրատարա-
կած փաստերից երևում է, ներմուծման թա-
նաւը 1899 թվի առաջին երկու ամիսներում
հասաւ 702,309,000 ֆրանկի, այն ինչ 1898
թվին այդ թաւաւանը 726,160,000 ֆրանկ էր:

Արտահանութեան թաւաւանը—498,682,000 ֆ.
է, այն ինչ 1898 թվին էր 478,075,000 ֆրանկ:

ՀԱՆԱՆՆԱ: Ժողովը վճռեց պաշտօնական անիւ
Գոնզին:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 66 տրամ 2-դ փոխառութեան.
200,000 րուբլի—11,897/7, 75,000 ր.—1,656/17.
40,000 ր.—11,523/12. 25,000 ր.—181/36.
10,000 ր.—7,971/45, 2,923/44, 8,124/10.
8,000 ր.—1,350/11, 15,970/9, 175/44, 5,674/7,
4,166/35. 5,000 ր.—1,886/40, 17,551/40,
6,133/39, 12,407/17, 560/43, 16,629/38,
1,748/50, 15,051/29. 1,000 ր.—11,328/5,
5,921/32, 10,553/42, 947/36, 14,151/13,
18,634/21, 7,028/49, 14,832/37, 14,209/41,
18,514/23, 6,569/34, 8,573/5, 5,318/2,
2,402/36, 16,790/14, 3,767/4, 13,609/23,
14,590/36, 16,888/43, 3,070/19:

Խճագիր՝ ԱԼԷԿՍԱՆԴՐ ԳԱՆՆԹԱՐ
Հրատար.՝ ԱՐԽԻԴԻՄԻԹ ԺԱՆԱՆԳՆԵՐ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՆԻՐԿՈՎ ԿԱՍԵԱՆ ԵՐԿԱՅՈՒԴԻ

Մ ա ռ զ ա տ ա ռ № 1 գնացքը դուրս է գալիս ԱՆ-
ԴՈՒՅՑ գէպի թիֆլիսի ցերեկվայ 4 ժամին և 15 րոպէին.
Թ ի ֆ լ ի ս է հասնում առաւօտեան 8 ժամ 38 րոպէին
դուրս է գնում Թիֆլիսից դէպի ԱՎԹՈՒՄ առաւ-
տեան 9 ժամ և 20 րոպէին. Բ ա թ ու մ է հասնում
Երեւոյեան 8 ժամ և 52 րոպէին:

Մ ա ռ զ ա տ ա ռ № 3 գնացքը դուրս է գալիս ԱՆ-
ԴՈՒՅՑ գէպի թիֆլիսի ցերեկվայ 10 ժամ 50 րոպէին.
Թ ի ֆ լ ի ս է հասնում Երեւոյեան 5 ժամ և 9 րո-
պէին: Դուրս է գնում Թիֆլիսից դէպի ԱՎԹՈՒՄ և
Երեւոյեան 6 ժամ 10 րոպէին. Բ ա թ ու մ է հասնում
առաւօտեան 7 ժամին:

Մ ա ռ զ ա տ ա ռ № 2 գնացքը դուրս է գալիս ԱՆ-
ԴՈՒՄԻՅՑ գէպի թիֆլիսի ցերեկվայ 8 ժամ 30 րո-
պէին. Թ ի ֆ լ ի ս է հասնում Երեւոյեան 8 ժամ 30
րոպէին: Թիֆլիսից դէպի ԱՎԹՈՒՄ է դուրս գալիս
Երեւոյեան 9 ժամ 15 րոպէին. Բ ա զ ու է հասնում
ցերեկվայ 12 ժամ 59 րոպէին:

Մաքսատար № 4 գնացքը դուրս է գալիս ԱՎԹՈՒ-
ՄԻՅՑ գէպի թիֆլիսի ցերեկվայ 8 ժամ 40 րոպէին.
Թ ի ֆ լ ի ս է հասնում առաւօտեան 9 ժամ 55 րոպէին:
Թիֆլիսից դէպի ԱՎԹՈՒՄ է դուրս գալիս առաւօտեան
11 ժամ 30 րոպէին. Բ ա զ ու է հասնում առաւօտեան
5 ժամ 42 րոպէին:

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍՆԱԴՐ ՀԻՒՆԴԱՆՈՅ

Բ. ՆԱՌԱՍԱՐԻԵԱՆԻ

(Կուրիա, Վարձուցով արձանի հանդէպ)

Հիւանդներին ընդունում են ամեն օր, բացի
կիրակի օրերից:

Ա. Ա. Ն. ՈՍ Տ Ե Ր Ը

Բ. Ա. ՆԱՌԱՍԱՐԻԵԱՆ—11—12 ժ. վերաբը-
նութեան, վնասակար (սիֆիլիս) և միզապտու. հ.

Կ. Մ. ՉԻԿՈՎԱՆԻ—9—10 ժ. աչքի, ներքին
և նեւրալիա հ.

Զ. Ի. ԲԱՐԱՆԱՍԵԱՆ—11—12 ժ. կանանց
հիւանդ.

Ի. Ֆ. ՊՐՕՏԱՍԵՎԻԷ—12—1 ժ. ալկոհոլի,
կոկորդի, թթիւ և կրծքի հ.

Ա. Պ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ—1—1½ ժ. ներքին և
երեւոյեան հ.

Ա. Գ. ԳՈՐԻՎՈ—1½—2½ ժ. ներքին և մի-
անեւական հ.

Ե Ր Ե Կ Ո Ն Ե Ր Ը

Վ. Մ. ՄԱՆՈՎԻԿԱՆ—5—6 ժ. ներքին և երե-
ւոյեան հ.

Ա. Ն. ՇՊԱԿՈՎԱՆ—6—7 ժ. նեւրալիա (ե-
րկարաբանութիւն), վնասակար և մարմնի հ.

Բ. Ա. ՆԱՌԱՍԱՐԻԵԱՆ—6½—7 ժ.

Տ. Ի. ԲՈՒԴԵՆԿՈ չիւանդանոցումը քիմիական
և խոշորացուցական հետազոտութիւններ է ա-
նում մէկի, իւրի, արեան, կաթի և այլն:

Վճար 50 կ. չքաւորները ձրի: Համախորհրդի
(Կոնսիլիումի) և օպերացիայի համար առանձին:

Հիւանդանոցի վերանորոգ.

100—150 Բժշկապետ ՆԱՌԱՍԱՐԻԵԱՆ

Դիմում եմ

յարգելի հայ հասարա-
կութեանը, յայտնե-
լով, որ ես Ներսիսեան ազգային հոգևոր դպրա-
նոցը աւարտելուց յետոյ, ինչ տարի վարել եմ
եկեղեցական-ծիսական դպրոցներում ուսուցչի
և աւագ-ուսուցչի պաշտօններ և ապա երեք տարի
արտասահմանում ուսանելով այժմ պաշտօնով
գտնվում եմ ու Էյմիւսմի հեմարանում և ցանկա-
նում եմ քահանայ ձեռնադրվել: Ուստի խն-
դրում եմ, եթէ մի օրեւ համայնք կամ հաս-
րակութիւն քահանայի կարիք ունի թող բա-
րեհաճի ինձ հետ այդ մասին բանակցութեան
մէջ ժամել հետեւի հասցեով. Զմիւժնի, Ար-
խի-դիակոն Ա. Միսասյու.

3—3 Արշակ սարկաւազ

Բժիշկ Զ. Յ. ՂՕԿԻԵԼՈՎ

Ընդունում է՝ վնասակար, ախտական, մոր-
թու և ներքին հիւանդութիւն ունեցողներին:

Առաւօտեան 9—12 ժամը

Երեւոյեան 5—7 ժամը:

Գանձակայա փողոց, տուն Մարգարովի, № 31:

(Ե. Տ. Շ.) 6—100

Կալուածները հրդեհից փոխադարձ ապահովելու Թիֆ-
լիսի ընկերութեան վարչութիւնը

յայտնում է ի դիտութիւն ընկերութեան անդամներին, որ կանոնադրութեան § 37-ի
հիման վրա, ընկերութեան գործերի գրութեան հաշիւը 1898 թվի համար, գրեթէ
և ապացուցագրերի հետ, բաց է ընտրութեան համար, վարչութեան բնակարանում,
ժամը 12-ից մինչև 2-ը: (Ե. Շ.) 1—2

Լ Ո Յ Ս Տ Ե Ս Ա Ի
ԼԵՕ

Մ Է Լ Ի Ք Ի Ա Ղ Զ Ի Կ Ը

(Պատմական վէպ, 755 երես)

Գինը 1 րոմբ. 30 ԿՈՊԷԿ (սովորական 2 րուբլի)

Ծախվում է Թիֆլիսում—հեղինակի մօտ («Մշակ» խմբագրատանը) և Կենտրոնական գրա-
վաճառանոցում: ՇՈՒՇՈՒՄ—Բարգաւտ Տէր-Սահակեանցի գրավաճառանոցում:

Հեղինակի հասցէն՝ ТИФЛИСЪ, редакция „Мшакъ“. 6—10

Գիւղատնտեսական գործիքներ
և մեքենաներ
Լ. ԽԱՆՆԱՆԻ
250 նկարով: Գին է 50 կօպ.
Դիմել՝ Тифлисе, Обществу Изданія Армянскихъ Книгъ. (Ե. Ռ.) 21—50

BATEAUX A VAPEUR FRANCAIS N. PAQUET ET C-ie

ՖԱՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՆԱՎԱԳԱՅՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ն. ՊԱՊԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Կանոնաւոր և ուղղակի նաւագնացութիւն ՄԱՐՍԷՅԼԻՅ ԲԱԹՈՒՄ, չորեքշաբթի օրերը, երկու շաբա-
թը մի անգամ, սկսած յունվարի 25/6-ի չորեքշաբթիից:

Եւ հակառակ՝ Բաթումից Մարսէլ, ժամկէտով Տրապիզոն, Սամսուն և Պոլս: Մեկնում է Բաթու-
մից՝ չորեքշաբթի, 3/15 մարտի, ՍԻՐԿԱՍՍԻ չորեքշաբթի, նաւագետ ԳԱՐԻԲԻ: Եւ այսպէս շա-
բաթական, երկու շաբաթը մի անգամ, չորեքշաբթի օրերը, ժամը 4-ին ճաշից յետոյ:

Բաթումից Պարիզ ուղղակի հաղորդակցութեան տոմսակիւն տրվում են սովորականից
պակաս գինով:

Ապրանքների և ճանապարհորդների մասին հարկաւոր տեղեկութիւններ ստանալու համար
թող արեւհաճին դիմել ընկերութեան գործակալներին:

ԲԱԹՈՒՄԻՄ—պ. Վիկտոր դ'Արսոն, Նաբէրէժնայա: Թիֆլիսում—պ. Օ. Գ. Բարեկենդա-
նեանին, Սիմի փող. Թշախարութիւն: Եւ Մայսուրաճէ բարձրասար: ԲԱԹՈՒՄ—պ. Ս. Կիւրաբեանին,
Կոլոբակիկեանայա հրապարակ: ՆՈՎՈՐՈՍՍԻՅՍԿԱ—պ. Մեխիսոր Հերշենբրոքերին:

(Ե. Տ. Շ.) 5—20

Ընկերութիւն
Բրօկաւ Ը Ե Կ.
ՆՈՐՈԹԻՒՆՆԵՐ
ՊԱՐՓԻԹԵՐԻԸ ,ԺԳՐ՝
ՀՈՏԱՆԷՏ ԶՐԵՐ • ՍԱՊՈՆ • ՊՈԿԻՐԱ
Հոտաւէտ ջուր „Միմօզա“, „Ռօզօփօ“:
Հոտաւէտ ջուր „Վեր. Էսս. Վիլլէտ“:
Հոտաւէտ ջուր „Oeillet-Royal“:
Հոտաւէտ ջուր „Սիրիւր ինձ“:
(ամս. 1) 6—6

Ընկերութիւն
Բրօկաւ Ը Ե Կ.
ՆՈՐՈԹԻՒՆՆԵՐ
ՊԱՐՓԻԹԵՐԻԸ ,ԺԳՐ՝
ՀՈՏԱՆԷՏ ԶՐԵՐ • ՍԱՊՈՆ • ՊՈԿԻՐԱ
Հոտաւէտ ջուր „Միմօզա“, „Ռօզօփօ“:
Հոտաւէտ ջուր „Վեր. Էսս. Վիլլէտ“:
Հոտաւէտ ջուր „Oeillet-Royal“:
Հոտաւէտ ջուր „Սիրիւր ինձ“:
(ամս. 1) 6—6

ՈՒՐԲԵՆ
L'URBAIN
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԿԵՆՏՐՈՆ, ԴԻՍԿԱԳԼԻԻ, ՕԺԻՏԻ, ՀԱՍՈՑԹՆԵՐԻ և այլն ԱՊԱՀՈ-
ՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ, առանձնաշնորհումներով՝ հիւանդութեան և աշխատելու անընդունակու-
թեան դէպքերում, և մասնակցութիւն ունենալով զուտ արդիւնքի մէջ հէնց ապահովա-
նութեան առաջին տարուց սկսած: Գրառեանակը՝ Անդրկովկասի, Անդրկասպեան
երկրի, Թիւրքեստանի և Բուխարայի համար՝ գտնվում է Թիֆլիսում, Միլայէլեան փո-
ղոց, տուն Ամիրազովի № 103:
Գլխաւոր լրագոր. ԲԱԳՐԱՏ ԳԵՐԱՍԻՄՈՎԻԷ ՏԷՐ-ՄԱԹԵՆՍԵԱՆ
Տեսուչ՝ ՆԻԿՈԼԱՅԻ ԳԵՐԱՍԻՄՈՎԻԷ ՏԷՐ-ՄԱԹԵՆՍԵԱՆ
Տեղեկութիւններ և բըշէլները տալիս են ընկերութեան գործակալները կայսրութեան բոլոր
քաղաքներում:
(ամս. 10, 25) 16—20